

XXXIV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2024.

Zeneszó

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK
SZÖVETSÉGE – KÓTA LAPJA

Énekelni öröm

2024 – Az 1. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: Énekelni öröm

Hátlap: Erkel Társaság Gyulán, 2023. június 16-17.

Fotó: Birinyi József, Thaler Tamás

Fotó: Rusznyák Csaba

A KÓTA 2023. évi szakmai munkája (Dr. Kocsis Zoltán)	3-7. oldal
Szakmai Beszámoló az Erkel Ferenc Társaság 2023. évi tevékenységéről (Somogyváry Ákos)	8-13. oldal
Elhunyt Ivasivka Mátyás (Tillai Aurél)	13-14. oldal
Húsz éves a Csili népdalkör (Tóth Zsuzsanna, Polyák Edit)	15-17. oldal
Kardos Pál Emlékhangverseny Szegeden (Nagy Márta)	17-19. oldal

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPIJÁN a

90 éves FÖLDES IMRE zeneszerzőt, zenetörténészt, egyetemi tanárt (1934.03.08)

85 éves KOCSÁRNÉ HERBOLY ILDIKÓ karnagyot, főiskolai tanárt (1939.03.28)

75 éves THÉSZ GABRIELLA karnagyot, egyetemi tanárt (1949.04.01)

70 éves CSEMICZKY MIKLÓS zeneszerzőt, zenepedagógust, egyetemi tanárt (1954.03.16)

Sok szeretettel gratulálunk, további munkájukhoz jó egészséget, sok sikert kívánunk!

ÉVFORDULÓK

110 éve született Vargyas Lajos zenetudományok doktora, bölcsészdoktor (1914-2007)

100 éve született Borsai Ilona zenetudós, népzene kutató, karvezető, középiskolai énektanár (1924-1982)

100 éve született dr. Csányi László karnagy, középiskolai ének-zenetanár, jogász (1924-2005)

100 éve született Mihálka György emeritus tanár, zeneszerző (1924-2008)

85 éve született Pertis Jenő zeneszerző, zongoraművész (1939-2007)

ZeneSzó

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA - lapja XXXIV. évfolyam. HU ISSN 1215-0436

A szerkesztőbizottság elnöke: Szesztay Zsuzsa, mentor: Márkusné Natter-Nád Klára – Korrektúra: Mocskonyi Mirella

Tagjai: Kéry Mihály, Kocsis Klára, Ruthner Judith, Vajna Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes, +36 30 297 4314

A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közöltek nem használhatók fel.

Kiadja: A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkár, E-mail: aszreklam@gmail.com

A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

Előállítja: Poremba Nyomda, 1162 Budapest, Kistelek u. 6/a.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknel.

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444

Egy példány ára 400,- Ft Előfizetési díj egy évre 4000,- Ft (10 szám)

Székhely / Office: H-1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I/4

Levelezési cím / Postal address: 1537 Budapest, Pf. 406.

Telefon / Phone: +36 1 2253713 • Mobil: +36 30 9430933 • E-mail: kota@kota.hu

Honlap / Website: www.kota.hu

A KÓTA 2023. évi szakmai munkája

Szervezetünk, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA hatalmas kulturális és közművelődési feladatot lát el. A művészeti élethez kapcsolódó közfeladatai ellátásához és értékmegőrző, gyarapító munkája biztosításához, hangversenyek, fesztiválok, versenyek szakmai fórumok, konferenciák, továbbképzések, múzeumi hangverseny-sorozat, a 3 minősítő rendszerhez (Éneklő Ifjúság, Éneklő Magyarország felnőtt énekkari minősítő és a népzenei minősítő rendszer), számos egyéb társrendezéshez) és információs rendszerének biztosításához (internet, honlap, szaklap) irodát kell fenntartanunk és munkavállalókat kell foglalkoztatnunk.

A KÓTA kulturális és közművelődési munkája országos és a Kárpát-medencére is kiterjedő jelentőségű.

A minőségi, hatékony munka az Alapszabályunkban rögzített cél megvalósítása érdekében folyamatosan javult.

Folyamatosan növeljük kapcsolatrendszerünket. Természetesen nemcsak a tagságunkhoz tartozókkal foglalkozik szervezetünk: minden hozzánk forduló csoportnak, magánszemélynek segítettünk szakmai tanácsadással, minősülési lehetőséggel, továbbképzéssel, szakmai fórumok szervezésével.

Fontos célkitűzésünk volt, hogy rendezvényeinkkel, szolgáltatásainkkal az ország minden részébe eljussunk, a legkisebb falvaktól kezdve a nagyvárosokig. Különös figyelmet fordítottunk, azokra a területekre, ahol kevesebb a közművelődési lehetőség. Sikerral vontuk be az elszigetelten működő együtteseket a népzenei és kórusélet vérkeringésébe.

Munkánk során érintett csoportok

Irodai dolgozók: a 4 fős titkárság (főtitkár, 3 szakmai munkatárs), mely a szervezet adminisztratív feladatain kívül a rendezvények teljes körű előkészítését és lebonyolítását is végzi.

Szakmai bizottságok: szervezetünk és a titkárság irányítását az Elnökség, a Művészeti Bizottság, Tanácsadó Testület és 7 szakmai bizottság (Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai-, Népzenei-, Nemzetiségi-, Zenekari-, Egyházzenei-, Sajtó és Szerkesztői-, Felnőtténekkari Szakbizottság,) végzi.

A neves kórus- és népzenei szaktekintélyekből álló bizottságok taglétszáma több mint 60 fő, akik társadalmi munkában látják el szervezetünk Alapszabályában rögzített feladatukat.

A Közgyűlés és az Elnökség a legfőbb irányító szervek.

Választott célcsoportjaink a zenélő, éneklő együttesek és az őket hallgató közönség.

A támogatási időszakban végzett tevékenységeink

- Napi levelezés, iktatás, kapcsolattartás társszervezetekkel, tagsággal, napi kérések megválaszolása
- Adatbázis: gyűjtés, rögzítés, adatszolgáltatás
- Honlap szerkesztés
- Minősítő hangversenyek szervezése, melyek egy része online formában valósult meg
- Bizottsági munkák, gyűlések (Elnökség, Művészeti Bizottság, szakbizottságok, Közgyűlés, ülései)
- Saját rendezésű hangversenyek, konferenciák, továbbképzések és társrendezések
- Jubileumok, születésnapok számontartása
- Szakmai reprezentáció, KÓTA jelenlét nagyrendezvényeken, tagságunk jubileumain, rendezvényein
- Gazdasági, pénzügyi tevékenység, a KÓTA anyagi forrásainak megteremtése
- ZeneSzó, szakmai lap kiadása
- A KÓTA és az iroda folyamatos működésének biztosítása
- Kapcsolattartás a kulturális és oktatási területtel foglalkozó minisztériummal, adatszolgáltatás, véleményezés, kapcsolattartás más szakmai szervezetekkel
- Kitüntetések, felterjesztések, ajánlások, véleményezések

A KÓTA működése elsősorban rendezvényein keresztül valósul meg.

FŐBB RENDEZVÉNYEINK a támogatási időszakban (2023. jan. 1. – 2023. dec. 31.):

Ifjúsági rendezvények

Éneklő Ifjúság Országos Minősítő (ifjúsági minősítő rendszer)

Bárdos Lajos Tanár Úr kezdeményezésére az első ifjúsági koncert 1934. április 28-án volt a Zeneakadémia nagytermében. Ő használta először az „Éneklő Ifjúság” kifejezést. Ennek emlékére neveztük el április 28-át az „Éneklő Ifjúság Napjára”-nak 1934 óta élő mozgalommá terebélyesedett az iskolai énekkarok tavaszi kórusbemutató sorozata, s 1970 óta országos minősítési rendszer is kapcsolódik hozzá.

Az Éneklő Ifjúság minősítő sorozata jellemzően a tanév második felévére, késő tavaszra sűrűsödik be, hiszen a szeptemberben megkezdett kórusmunka eredménye eddigre érik be.

Középiskolai Kórusok Budapesti Központi Éneklő Ifjúság Minősítő Hangversenye

Április 1-jén rendeztük meg a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban a Középiskolai Kórusok Budapesti Központi Éneklő Ifjúság Minősítő Hangversenyét. A magas színvonalú eseményen 10 kórus vett részt, közel 500 fiatal énekelt. A kórusok egymást is meghallgatták, így gyönyörködhetek társaik éneklésében, megismerkedhetek új kórusművekkel. A hangverseny elején és végén, az Éneklő Ifjúság eredeti elgondolását követve, közös éneklés szerepelt, mely felemelő élményt nyújtott mindenki számára.

„Dallal élni jó” - Normál tantervű iskolák kórusainak Fesztiválja

2023. május 12-én rendeztük meg „Dallal élni jó!” címmel az általános ének-zene tantervű iskolák kórusainak hangversenyét a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium Dísztermében, ahol négy iskola kórusa mutatkozhatott be, és a saját műsorok bemutatása után még közös éneklésre is sor került.

Egyetemi Énekkarok Szakmai Találkozója

Ugyanezen a napon, 2023. május 12-én zajlott Egerben az Egyetemi Énekkarok Szakmai Találkozója. Itt is négy énekkar volt jelen: a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának Énekkara, a vendéglátó Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Kórusa, a Miskolci Egyetem Nőikara és a Partiumi Keresztény Egyetem Vegyeskara. A fiatalok itt az egész napot közös műhelymunkával töltötték, mielőtt a fellépésre sor került volna. Az eseménydús napról készült hangulatképek itt tekinthetők meg.

Közös éneklés a Szélkiáltóval

A „Hangról hangra... Énekel az iskola” program részeként, a KÓTA szervezésében valósult meg a Szélkiáltó Együttes eredetileg 10 állomásos turnéja, melyhez 2023-ban 3 újabb helyszín csatlakozhatott. A Csokonai Vitéz Mihály-díjjal és Magyar Örökség Díjjal kitüntetett, prof. dr. Lakner Tamás DLA, Liszt Ferenc-díjas karnagy nevével is fémjelzett Szélkiáltó Együttes volt a Szövetség partnere ezen az ország számos pontján nagy sikerrel megjelenő eseményen. A koncertekre kiválasztott dalok (melyek közül egy – a Boldogság-dal – kifejezetten erre a programra íródott) a magyar nemzeti, zenei kulturális örökségünk énekein keresztül erősítik a fiatalokban a közösségi alkotás, teremtés és együvé tartozás érzetét. További élménybeszámolók olvashatók a képekre kattintva ebben a fotóalbumban, a gödöllői állomásról készült kis videó pedig ide kattintva tekinthető meg.

Felnőtténekkari (és vegyes) rendezvények

„Éneklő Magyarország” Országos Minősítő (felnőtténekkari minősítő rendszer)

A KÓTA megalakulása óta minősítési lehetőséget biztosít a kórusok számára. A minősítés elsődleges célja, hogy elősegítse az amatőr énekkarok munkájának szakmai megítélését, hogy világosan megjelölhető feladatokat, s ezek révén is rangot adjon a kórusok rendszeres tevékenységének, fenntartsa a karéneklés értékes közösségi hagyományait és serkentse az együttesek szakmai színvonalának emelkedését.

Kórustalálkozók, jubileumok

Dalvölgy

2023 nyarának legnagyobb kóruseseménye a veszprémi Dalvölgy volt 2023. június 1-4. között, a Veszprém-Balaton 2023 - Európa Kulturális Fővárosa projekt legnagyobb kórusrendezvénye, melynek előkészítésében szövetségünk szakmai partnerként vett részt, a résztvevők közt pedig számos tagunk is színpadra lépett a változatos műhelybemutatók sorában. Gazdag program várta a több mint 60 kórus 1200 énekesét és karnagyait: szakmai beszélgetések, előadások kiváló szakemberekkel, műhelymunka ösbemutatókkal fűszerezve az ország vezető karnagyai irányításával. A többórás koncertfolyamnak Veszprém legújabb művészeti központja, a Nemzeti Összetartozás Napján az önálló koncerteknek a Balaton-felvidék és a Bakony települései adtak otthont.

Magyar Kórusok (Hó)Napja

A Magyar Kórusok Napját már 1991 óta ünnepli a KÓTA Kodály Zoltán születésnapjához igazodva. Eleinte a Zeneakadémián tartottunk hangversenyt, majd 2017 óta a felhívást kibővítettük, és a kórusok a saját szervezésű eseményeiket nevezhették be a sorozatba, illetve évente egy-egy nagyobb rendezvényre is sor került valamelyik vidéki nagyvárosban. 2020 adventjén, a járvány hatására született meg az online műsorfolyam ötlete, mely forma azóta is töretlenül népszerű.

Az idei online adást, melyre 44 énekkar küldött be hangulatos videókat, Facebook-eseményben lehetett követni december 14-16-között (az összeállítások a Facebook-oldalon visszanezézhetőek, illetve később a KÓTA YouTube-csatornájára is felkerülnek majd).

A tavalyi évhez hasonlóan Kodály Zoltán születésének 141. évfordulóján is csatlakozhattak az esemény-sorozathoz a kórusok decemberben tartott hangversenyeikkel, melyeken legalább egy Kodály-mű (vagy egy Kodály által gyűjtött népdalokból álló csokor) is elhangzott. Idén 65 esemény közül válogathattak a koncertélményre vágyók a karácsonyig tartó időszakban, ezeken több mint 100 kórus műsorát hallgathatta meg a közönség.

Múzeumi koncertsorozat

Az egyik legkedveltebb, leglátogatottabb hagyományos, (1970 óta) programsorozatunk a „Vasárnapi kórusmatiné”, melyet Budapest 2. múzeumában - Magyar Nemzeti Galéria, Budapesti Történeti Múzeum - szervezünk.

A koncerteken ingyenes, nagyszerű fellépési, szereplési, bemutatkozási lehetőséget biztosítunk impozáns helyszínen egy-egy vidéki és budapesti kórus, együttes számára.

KÓTA-díj átadó ünnepség

2023. január 21-én tartottuk meg idei díjátadó ünnepségünket. A nem hivatásos kórus-, zenekari és népzenei élet kiemelkedő képviselőinek a Magyar Kultúra Napja alkalmából nyújtották át a kitüntetést, melyet a díj 2004-es megalapítása óta a szövetség szakmai bizottságainak javaslatai alapján ítél oda a szervezet. A KÓTA-díjakat számos különböző kategóriában osztják a kiemelkedő eredménnyel végzett művészi munka és a közösségért végzett áldozatos tevékenység elismerésére – idén 14 kategóriában 29 díjazottat ünnepeltünk.

Az átadásról készült fotósorozat ezen a linken érhető el. A díjazottak portréfotóit és laudációját tartalmazó diavetítés itt található.

Ünnepi Hangverseny a Mátyás-templomban

2023. október 23-án hangversenyt rendezett a KÓTA a budavári Mátyás-templomban nemzeti ünnepünk tiszteletére. Immár három évtizedes hagyományunkhoz híven idén is különböző énekkarokat, valamint a népzene egy képviselőjét kértük fel, hogy vegyenek részt a méltó megemlékezésen. Ebben az évben a Pannonia Sacra Gyermekkar (karnagy: Blazsek Andrea), a Leövey Klára Gimnázium Kórusa (karnagy: Füredyné Gróf Gizella) és az Amadeus Kórus (karnagy: Réger Monika), valamint Buglyó Petra Éva lépett fel. Köszöntőt mondott Dr. Mindszenty Zsuzsánna Liszt-díjas karnagy. A koncertről – melynek műsora ide kattintva tekinthető meg – Thaler Tamás készített fotókat, melyek ebben a galériában tekinthetők meg.

Pedagógiai rendezvények

Éneklő Ifjúság Szakmai Napok

2023. április 14-16. között tartottuk Sopronban a XXIX. Éneklő Ifjúság Szakmai Napok és Koncertek programsorozatát. A közkedvelt, háromnapos szakmai konferencia előadásokkal, bemutató órákkal, kóruskoncertekkel várta a résztvevőket. Középpontban az ének-zene oktatás valamint az ifjúsági kórusmunka hagyományos vagy épp innovatív módszerei voltak, az előadások mellett interaktív tanári műhelyen és számos izgalmas bemutató órán is részt vehettek az jelenlévők.

Magyar Karvezető Konferencia

2023. március 25-én került sor a XIX. Magyar Karvezető Konferenciára. Nagy hagyományú eseményünk ez, mely az utóbbi években egyre népszerűbb lett gyakorlatias témái, a résztvevő kollégáknak nyújtott konkrét szakmai tartalom okán. Idei címünk: Ismeretlen ismerősök - Zeneszerzők, kórusművek a XX. század első feléből. A téma legjobb ismerői tartottak hasznos tanácsokban és sok-sok közös éneklésben gazdag előadásokat, melyeket a résztvevő karnagyok, énektanárok a mindennapokban is azonnal használhatnak munkájuk során. A nap végén záró minikoncertet adott a Pataky Nőikar.

A konferenciáról készült képek itt tekinthetők meg, az elhangzott előadások szinopszisait pedig itt lehet elolvasni.

Új szakmai fórumunk: Karnagyok Országos Találkozója

2023. szeptember 22-24. között zajlott a Karnagyok Országos Találkozója a Kecskeméti Katona József Könyvtárban, ahol a kóruséneklés szakemberei és lelkes hívei töltötték a hétvégét az iskolai, ifjúsági és felnőtt énekkarokat érintő legfontosabb kérdéseken együtt gondolkodva. A kezdeményezés célja egy olyan fórum életre hívása volt, amelyen az iskolai, ifjúsági és felnőtt énekkarokat érintő legfontosabb kérdéseket vitathatták meg a résztvevők.

KÓTA – Karnagyi Klubok

A magyar kórusok szakmai támogatására egy új, hiánypótló országos programot indított a KÓTA ez év októberében: a Karnagyi Klubok hálózatát.

Az országban több helyütt (Kecskemét, Székesfehérvár, Debrecen, Budapest, Sopron) megtartották már az első, sőt, valahol már a második találkozót is. A zenetanárok, karnagyok örömmel vették a KÓTA felhívását, fontosnak gondolják a rendszeres tapasztalatcserét, és ehhez jó fórumnak tartják a KÓTA Karnagyi Klubját. Az igényfelmérés során felmerült témák közül a legfontosabbak a repertoár bővítés, az utánpótlás megoldása, valamint az együttműködések, közös projektek tervezése, megvalósítása volt. A Karnagyi Klubok rendszeresen vendégül látnak majd – személyesen vagy online formában – meghívott előadókat is, akik egy-egy témát bontanak ki részletesebben.

Népzenei rendezvények

Országos Népzenei Minősítő (népzenei minősítő rendszer)

A KÓTA évről évre meghirdeti népszerű rendezvénysorozatát, melyre szeretettel várják a népzenei együttesek, pávakörök, népdalkörök, népzenei hangszeres együttesek, énekes és hangszeres szólisták jelentkezését. A több évtizedes múltra visszatekintő Aranyháza Népzenei Minősítő a KÓTA által meghatározott és működtetett rendszer, amely az énekes és hangszeres nemzeti népzenei hagyományok őrzését és élményszerű továbbadását szolgáló szólisták, csoportok és közösségek tevékenységét értékeli, ösztönzi. A minősítési rendszer szakmai értékeléssel és minősítési fokozatok adományozásával segíti a népzene művelők és támogatók értékorientálását, s egyben serkenti a minőségi művészeti tevékenységet és a hagyományápolást. Az egyes minősítő eseményekről honlapunkon és dedikált Facebook-oldalunkon adunk részletes tájékoztatást.

Hajnal Akar Lenni... Kárpát-medencei Népdaléneklési verseny

1992-ben indult a legrangosabb, legtöbb fiatal tehetséget felszínre hozó verseny Szatmárnémetiben, majd Kolozsváron és Válaszúton a KÓTA szakmai irányításával, a Kallós Alapítvány társrendezésével. Idén már a 29. alkalommal rendeztük meg a Hajnal Akar Lenni... verseny elődöntőjét, majd döntőjét, 2023. március 4-én.

Az idén Kolozsváron tartott versenyen a helyi, területi, országos versenyek, KÓTA Aranyháza minősítők dobogósai, legjobbjai kapnak lehetőséget a tájegységi, majd a központi elődöntőkben, majd a döntőben a szakmai megmérettetésre. A HAL gálakon szereplő győztesek, díjazottak kiemelkedő követei a magyar népzenenek, meghatározók Felszállott a páva versenyeken, a népdal élményszerű átadásában, a fiatalok sikeres megszólításában, a népzeneoktatásban, a hagyományok 21. századi éltetésében.

Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc Tábor

A népzenei együttesek és előadók számára a 2023. július 30. és augusztus 6. között Örkényben megrendezett Csutorás Tábor jelentette a nyár fénypontját. A tábor már 1985 óta találkozási pont, ahol hivatásos zenészek, táncosok, népművelők, adatközlők, népművészek és a tanulni vágyók új csoportjai - országghatáron innen és túl - teremtenek évről évre életre szóló élményt. Idén például Győztesek Éneke címmel a 29. Hajnal akar lenni - HAL Kárpát-medencei Népdalverseny győztesei, ARANYHÁZA minősítettjei is felléptek a Csutorás Tehetségprogram részeseként.

Ezúton is nagyon köszönjük a Kulturális és Innovációs Minisztérium szíves támogatását, mellyel szövetségünk, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA 2023. évi működését segítették.

2023. december

Kocsis Zoltán
a KÓTA elnöke

Vadász Ágnes
a KÓTA főtájtára

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

az Erkel Ferenc Társaság 2023. évi tevékenységéről, programjairól

2023-ban ismét a **Magyar Kultúra Napja** körüli rendezvények határozták meg az Erkel Ferenc Társaság kulturális missziójának évkezdését három helyszínen: **Gyulán, Debrecenben, majd Budapesten.**

A **Budapesti Filharmóniai Társaság** felajánlásaként a Zenekar 170. évadja első hangversenyét alapító karmestere szülővárosában, a **Gyulai Vigadó** elegáns, zsúfolásig telt hangversenytermében adta január 20-án; az eseményt Társaságunk szervezte meg. Az ünnepi műsor igazi apropója idén azonban a Hymnus költemény 200. születésnapja volt, mely a rendszerváltás kezdete óta egyúttal a Magyar Kultúra Napja is. Az est folyamán Kölcsey két költeményének előadásában **Bartus Gyula** Jászai Mari-díjas színművész működött közre, a hegedű szólista **Ábrahám Márta**, az est dirigense **Dénes István** Liszt-díjas karmester, a rendezvény műsorvezető-házigazdaja e sorok írója volt. Igazán felemelő, hosszan tartó vastapsot kiváltó rendezvény részesei lehettünk. **GYULA TV:** <https://youtu.be/2BLlzhLFKq4>

Másnap Debrecenben a **DEMKI**-ben **Orgoványi Anikó** festőművész-költő – az országban korábban már számos helyszínen bemutatott – Hymnus-kiállítását nyithattam meg, a költemény és zenemű születése körüli érdekességeket felvonultató előadás keretében. **Dr. Puskás István**

alpolgármester úr köszöntőjét követően pedig a vonós **Trio Consort**, majd **Sol Oriens Kórus**, **Mike Ádám** karnagy vezényletével működött közre. E program is zajos tetszést aratott a hálás hallgatóságnál.

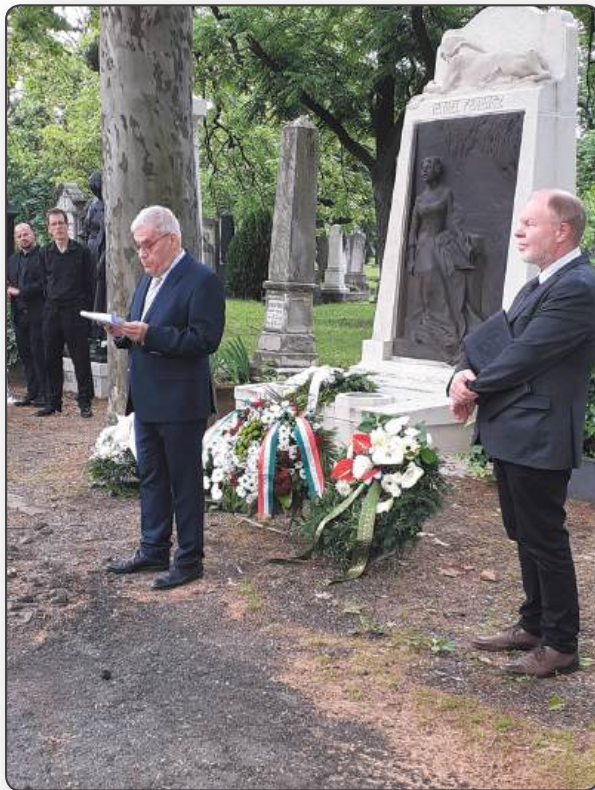
A Kultúra Napi programok január 22-re – a **Magyar Zene Háza** egyéves születésnapjára – eső eseménye a Hymnus születése c. előadás volt, melyben **Batta András** Széchenyi-, és Erkel-díjas zenetörténész-igazgató látott vendégül, meglepetés vendégként pedig a Kossuth-Nagydíjas **Mécs Károly** színművészt köszönhetjük együtt. A műsort megtisztelte jelenlétével **Gyula Város küldöttsége Dr. Görgényi Ernő** polgármester úr vezetésével.

<https://zenehaza.hu/esemeny/himnusz-200>, <https://port.hu/esemeny/egyeb/himnusz-200-a-nemzeti-fohasz-regeny-es-tortenete-szoban-es-zeneben/event-5958050>

További linkek a Magyar Kultúra Napja kapcsán elhangzott műsorokból:

- Petőfi: Talpig magyar - podcast
<https://open.spotify.com/episode/6OyRh8d63jK5AL7KA7qkxk>
- Klubrádió Klassz: <https://www.klubradio.hu/archivum/klassz-2023-januar-18-szerda-2100-30439>
- RTL: <https://rtl.hu/fokus/2023/01/21/200-eves-himnusz-eredeti-kezirat>
- Kultura.hu <https://kultura.hu/a-zenet-a-nep-fele-a-nepet-a-zene-fele-vitte>
- egy.hu <https://egy.hu/megoszto/kell-e-nekunk-uj-himnusz-112413>
- <https://kultura.hu/ingyenesen-hozzaferheto-a-himnusz-eredeti-hangzo-es-kottaanyaga>

Március 15-én – három évnyi kényszerű szünet után – Gyulán újra megtarthattuk hagyományos **Történelmi Hangverseny**ünket, melynek fókuszában ezúttal **Petőfi Sándor** vers-megzenésítései álltak. A délelőttől kora délutánig tartó városi ünnepi program, a koszorúzások, majd a kitüntetések átadását követő – *némiképp kötetlenebb* – hangulatban sikerült a közönséget is bevonni katonadalok, majd **Egressy Béni** megzenésítésében Petőfi Talpra Magyar verse refrénjének a közös megszólaltatásába. Az **Erkel Ferenc Vegyeskar Arany János, Bárdos Lajos és Kodály Zoltán** megzenésítései mellett természetesen az ünnep témáihoz kapcsolódó blokkot adott elő Erkel műveiből, melyben először hangzott el Petőfi: **Elvénnelek** én, csak adnának kórusa **vegyeskari változata Perlaki Attila** karnagy úr átiratában és vezényletével. <https://www.gyulatelevizio.hu/2023/03/15/igy-unnepeltek-gyulan-marcius-tizenotodiket>

Május 6-án fájó hirtelenséggel kellett búcsút vennünk **Gerenday Ágnes** karnagytól, Társaságunk Tiszteletbeli Tagjától, a KÖTA Művészeti Bizottsága Elnökétől, több nagynevű kórus vezetőjétől, a kedves Kollégától és Baráttól. <https://www.parlando.hu/2023/2023-3/ELHUNYT-GERENDAY-AGNES.pdf>

Szent István ereklyéi átvitelének ünnepe volt a következő, az Erkel Ferenc Társaságot is érintő fővárosi esemény, melynek előestjén Pünkösdi Hétfőn nagyszabású Erkel- Beethoven műsort hallhatott a nagyérdemű ezúttal - az államalapító királyunk Szentté avatását kezdeményezőről elnevezett - **Budapest-Kőbányai Szent László Templomban**: <https://www.youtube.com/watch?v=flvEl6tlkTg>

A két esztendővel korábbi kimaradást bár nem ellensúlyozhatta, de ismét országos nagy sikerrel zajlott a gyulai **Erkel Diák Ünnepek** programsorozata. A kórus kategória zsűrijében két kedves karnagy kollégával, **Hraschek Katalinnal** és **Auth Ágnessel** foglalhattunk helyet. A fergeteges hangulatú diák-fesztávet követően a szervezők elhatározták, hogy – szakítva az eddigi kétévenkénti hagyománnyal – a jubileumi 30. EDÜ-t 2024 kora nyarán rendezik meg.

A Hymnusz születésének 179. és Erkel Ferenc halálának 130. évfordulóját, vagyis a június 15-i dátumot megelőző és követő hétvégeken több program is kapcsolódott a megemlékezéshez:

A **DUNA Televízió Magyar zenetörténet** sorozata Erkel portréját három epizódban idézte fel, rámutatva nemzeti zeneszerzőnk életműjének legfontosabb állomásaira: <https://mediaklikk.hu/video/a-magyar-zene-tortenete-nemzeti-dalaink/> <https://mediaklikk.hu/video/a-magyar-zene-tortenete-az-opera-1-2/> <https://mediaklikk.hu/video/a-magyar-zene-tortenete-az-opera-2-3/>

Június 9-én a hagyományos **Erkel Napok** rendezvénysorozat **Budakeszin dr. Győri Ottilia** polgármester vezetésével koszorúzással kezdődött, melyen Társaságunk mellett természetesen részt vettek a város civil szervezetei is, hogy leróják kegyeletüket, kifejezzék hálájukat nemzeti zeneszerzőnk szabadtéri mellszobránál.

Az ezt követő műsorban szintén polgármester asszony mondott ünnepi beszédet, melyet **Bakács Bernadett** tanácsnok – Erkel művészetének napjainkig tartó hatását elemző – gondolatai követték. Zenei szempontból a **Zongor Attila** vezette a **Capo di tutti i Capi Kamarakórus** változatos műsora tette teljessé a programot.

Június 10-én a **Fiumei úti sírkert**ben szervezett megemlékezésen és koszorúzáson a **Pesti Zeneakadémia** egykori alapító igazgatója nyugvóhelyénél kései utódja, Batta András zenetörténész – a Zeneakadémia korábbi rektora – mondott friss és újszerű Erkel portrét rajzoló, nagyívű beszédet. Jelenlétével megtisztelte az eseményt az ezidőtájt hivatalban lévő rektor asszony, **dr. Vigh Andrea** is. <https://lfze.hu/hirek/megkoszoruztak-erkel-ferenc-sirjat-124991>

A Budapesti Filharmoniai Társaság fúvósötöse; **Horváth Bence** és **Nagy Csaba** trombitán, **Leiter János** kürtön, **Szabó Sándor** harsonán és **Adamik Gábor** tubán működött közre; előadásukban Erkel Hunyadi László c. operájából a Marcia, Edvard Grieg - Ballada és végül a Hymnusz hangzott el.

Jelen voltak, illetve koszorúztak:

- Erkel Vera az Erkel-család képviseletében
- Dr. Batta Andrtás
- Gyula: Kónya István alpolgármester és Kiss Tamásné önkormányzati képviselő, az Erkel Ferenc Társaság tagja
- Budakeszi: Sigmund Bertalan alpolgármester és családja
- a Budapesti Filharmoniai Társaság nevében Tamás Dóra zenekari menedzser
- a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem képviseletében Vigh Andrea rektor asszony
- a Magyar Kodály Társaság nevében B. Horváth Andrea Társelnök és Puskásné Ispán Franciska
- az Erkel Ferenc Társaságot képviselve Dézsi János alelnök és dr. Krasznai Gáspár
- a Magyar Cimbalom Szövetség nevében Herencsár Viktória elnök
- a gyulai Erkel Ferenc Gimnáziumot képviselve Zámori Ida jelenlegi, és Kovács Ilona volt igazgató, előbbi az Erkel Ferenc Társaság tagja, utóbbi a Gyulai Erkel Ferenc Vegyeskar elnöke
- a gyulai Erkel Ferenc Nonprofit Kft. nevében Szappanos Gábor
- Mosonmagyaróvár képviseletében dr. Kósa Lajos ny. egyetemi tanár

Batta András beszédét először a **Gyulai Hírlap** jelentette meg teljes terjedelmében, köszönet érte! Röviddel azután a **Zelinka Tamás** szerkesztette **Parlando** internetes Zenepedagógiai folyóirat ezt az eseményt összekapcsolta a neves Széchenyi-díjas zenetörténész – *Társaságunk Tiszteletbeli Tagja* – születésnapjához: <https://www.parlando.hu/2023/2023-4/Batta-Andras-Erkel.pdf>

Június 16-án Gyulán – ezúttal az **Almásy Kastély Stefánia-szárnyában** – került sor a már-már hagyománynak tekinthető nyáresti hangversenyre, **Schnöller Szabina** ének- **Fahidi Patricia** hegedű- és **Gál Csaba** zongoraművész közreműködésével. Az eseményen a művészekhez és műsorukhoz kapcsolódó, méltó és méltató köszöntőt mondott Kónya István alpolgármester úr.

<https://www.gyulaihirlap.hu/150105-nyaresti-szerenad-cimmel-rendezett-hangversenyt-az>

Bővebben: <https://www.youtube.com/watch?v=bKUx9Dfn5rw>

Másnap, június 17-én az Almásy Kastély parkjában Erkel egészalakos ülőszobránál tartottunk megemlékezést:

<https://www.gyulaihirlap.hu/32904-megemlekezes-erkel-szobranal-a>

A nyári hónapokat követően a **Nemzeti Örökség Napja** fővárosi rendezvénysorozat keretében szeptember 15-én az újpesti **Megyeri Temetőben** a teljes sírfelújítás után védetté nyilvánították az **Erkel Gyula** leszármazottainak emlékhelyül szolgáló sírhantot. A **Bedő Kata** alpolgármester asszony hathatós támogatásával megvalósult eseményen **Bokor György** a **Magyar Zeneiskolák Szövetségének** elnökségi tagja, a **Hubay Zeneiskola** és **AMI** igazgatójának köszöntőjét követően magam idéztem meg az Erkel család sokrétű, a magyar zenében betöltött műfaj-, és intézmény alapítói szerepét, Erkel Ferenc és muzsikusi fiainak legfontosabb tevékenységeit. Az ünnepség az Erkel család részéről a felújítást kezdettől fogva állhatatosan szorgalmazó **dr. Bognár Márta**, Újpest Városvezetése, az Újpesti Erkel Gyula Zeneiskola és AMI, valamint annak Alapítványa, számos civil szervezet és természetesen Társaságunk koszorúzásával ért véget. Gyulai Hírlap:

<https://www.gyulaihirlap.hu/51423-avatounnepseget-tartottak-az-erkel-leszarmazottak->

Ez az esemény irányította rá a figyelmet e városrészben ismét az **Erkel család** elvitathatatlan szerepére a XIX., majd a XX. század zenekultúrájában, amiről a Parlando részletes beszámolója, azon belül pedig az Újpest TV magazin-interjúja szól: https://www.parlando.hu/2023/2023-6/Somogyvary_Akos-Erkel.htm

Kassai István Liszt-díjas zongoraművész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja az Erkel Ferenc Társaság egyik alapító, napjainkig elnökségi tagja. Az eltelt közel három és fél évtizedben számtalanszor volt vendégművésze Erkel szülővárosának, talán nem túlzás azt mondani; hazajár Gyulára. Nemzeti zeneszer-

zónk minden zongoradarabját bemutatta, az erkeli életmű avatott ismerője, s egyben tolmácsolója. Erkel Ferenc 213. születési évfordulóján Őt és művésztársait, Blaga Krisztinát és Klenyán Csabát kértük fel az Erkel-ösztöndíjak átadását követő kiválóan szerkesztett műsorú, nagyszerű hangversenyre. Gyula TV: https://youtu.be/rUoU8BYVg_I

A hétvége további Erkel programjainak – *koszorúzás az Erkel-Emlékháznál, majd az Erkel-téri mellszobornál, kórusmatiné az Almásy Kastélyban* – aktív részese volt a **Szécsényből** érkezett **Erkel Ferenc Vegyeskar Lévárdi Beáta** karnagy vezetésével.

Gyula TV: <https://www.youtube.com/watch?v=8vCQLcMoeuw&t=26s>

Közvetlenül a gyulai esemény után láttuk vendégül két helyszínen az **M5** csatorna stábját, akik Erkel Ferenc személyén túl ezúttal az általa éppen 170 esztendeje alapított Filharmoniai Társaság zenekaráról is érdeklődtek; ebben **Tóth László** elnök úr mondott el érdekességeket az együttes múltjából. Megemlékezés és interjú az M5 csatorna **Librettó** műsorában: <https://www.youtube.com/watch?v=yH5edkZ7twc>

Néhány nappal később november 20-án, a zenekar születésnapján pedig a **Bartók Rádió Évfordulók** című műsorában idéztük meg az elmúlt 170 esztendőt Tóth Lászlóval együtt **Becze Szilvia** kérdései nyomán.

Az Erkel Ferenc Társaság és a **Walesi-Magyar Kulturális Egyesület** szervezésében, **Kőbánya Önkormányzata** támogatásának köszönhetően november 10-13. között Budapesten láttuk vendégül **Adrian Partingtont**, az angol zenei élet egyik meghatározó képviselőjét, aki egy személyben a **BBC Walesi Nemzeti Énekkar**

vezető karnagya, a **Gloucester Katedrális** zeneigazgatója és a világ legrégebbi kórus-fesztiváljaként számon tartott **Three Choirs Festival** művészeti igazgatója.

Szombaton nagyszerű teltház-as orgonahangversenyt adott a Kőbányai Szent László Templomban, régen nem hallott színeket varázsolva elő a Hangszerek Királynőjéből. A koncerten énekes szólistaként működött közre **Sillo Elizabet**, a Walesi-Magyar Kulturális Egyesület elnöke – aki a meghívás közvetítőjeként és a szervezésben is nagy segítségemre volt – valamint **Ferenczy Orsolya** a Szegedi Nemzeti Vaszy Viktor-díjas szopránja.

Vasárnap délelőtt Partington Mester a **Szent István Baziliká**-ban annak kórusát (karigazgató: Farkasházy Dávid) és a **Törökbálinti Cantabile Kórust** (karigazgató: Vékey Mariann) vezényelve vett részt a misén, a délután folyamán pedig Batta András látta vendégül és vezette körbe őt a Magyar Zene Házában. Hétfői elutazása előtt a **Marczibányi-téri Kodály Iskola dr. Uhreczky Eszter** vezette 10-es ének óráját és kórus próbáját látogatta meg.

Adrian Partingtont annyira megfogta első magyarországi látogatásának úgyszólván minden állomása, hogy – a hűvösnek mondott angoloktól szokatlanul – nem győzte kifejezni az elismerését és háláját a látottak, hallottak; átélt élményei nyomán. Egyaránt lenyűgözte őt a két meghatározó szakrális épület, rendkívüli elismeréssel szólt a Magyar Zene Háza állandó kiállításáról és a hangdómról, a látott énekóráról, majd az azt követő kivételesen igényes, ugyanakkor felszabadultan jó hangulatú kóruspróbáról; Minden helyszínről elmondható, hogy sokáig nem fogyott ki a – valóban érdeklődő, nem udvariassági – kérdéseiből.

A repülőtéren való búcsúzáskor még egyszer megismételte: élete egyik legszebb három napját töltötte Magyarországon. <https://www.youtube.com/watch?v=0NA4O0MpmEQ> Parlando: https://www.parlando.hu/2023/2023-6/Erkel_Ferenc-Tarsasag.htm

A Budapesti Filharmóniai Társaság jubileumi hangversenyére a **Művészetek Palotájában** került sor három nappal később, november 23-án. A nagy sikerű estét két karmester, **Madaras Gergely** és az olasz **Marco Comin** vezényelte, a műsort Erkel Ünnepi nyitánya indította. Ezt követően **Vajda Gergely** erre az alkalomra komponált Bolond mese – Scherzo zenekarra művének ősbemutatója hangzott el, mely után az együttes másik ikonikus főzeneigazgató karmestere, **Dohnányi Ernő** Szimfonikus percek Op.36. című darabja következett. Az ünnepi hangversenyt hosszú, hálás taps kíséretében **Antonin Dvořák** e-moll, Újvilág szimfóniája zárta.

A 2023-as esztendő programjainak megvalósulásáért ezúton is kifejezem köszönetemet a Magyar Művészeti Akadémiának, Gyula és Budakeszi Város, valamint Budapest- Kőbánya, illetve Újpest Önkormányzatainak, a Nemzeti Együttműködési Alap - Bethlen Gábor Alapítványnak, Dr. Batta Andrásnak a Magyar Zene Háza igazgatójának, Mécs Károly Kossuth Nagydíjas színművész barátunknak, Tóth László elnök

úrnak és a Budapesti Filharmóniai Társaság tagságának, Dénes István Liszt- díjas karmesternek, Miklósa Erika Kossuth-díjas operaénekes-műsorvezetőnek, Becze Szilvia szerkesztő-műsorvezető asszonynak, a DUNA Televízió és az MTVA M5 csatorna műsorszerkesztőinek és stáb-tagjainak, a GYULA TV-nek és Csiszér Áron főszerkesztőnek, valamint az Újpest TV-nek, Kun Miklós igazgató úrnak a Gyulai Várfürdő vezetőjének, Csányi Valéria karmesternek, Kassai István Liszt-díjas zongoraművésznek, Schnöller Szabina ének-, Fahidi Patricia hegedű- és Gál Csaba zongoraművésznek, Erkel Tiborné dr. Bognár Mártának, valamint az Újpesti Erkel Gyula Zeneiskola és AMI-nak, Sillo Elizabetnek a Walesi-Magyar Kulturális Egyesület elnökének, Mocsár-Pörjés József főszerkesztőnek és közvetlen munkatársaimnak: Dézsi János alelnökünknek és Sós Judit titkárunknak, Perlaki Attila karnagy úrnak, továbbá gyulai és budakeszi partnereinknek, a budapesti Marczibányi-téri Kodály Iskola nagyszerű karnagy-tanárainak, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségében dolgozó kollégáimnak, különösen Hraschek Katalinnak és Auth Ágnesnek valamint a hangversenyeinken közreműködő énekes és zenekari Művész Barátainknak, végezetül pedig Zelinka Tamásnak és az általa szerkesztett Parlando Zenepedagógiai folyóiratnak!

Gyula-Budapest, 2023. Adventjén

Somogyváry Ákos

AZ IFJÚSÁGI KÓRUSMOZGALOM NAGY VESZTESÉGE

Elhunyt Ivasivka Mátyás 1933.01.12 - 2023.11.08.

91 éves korában elhunyt Ivasivka Mátyás gimnáziumi tanár, az ifjúsági kórusmozgalom apostola, a cserkészlet fáradhatatlan vezéregyénisége.

Rendkívül aktív, mindig jókedvet sugárzó egyéniségére jellemző, hogy még 80 éves korában is táborba szállt a 10-es

csapat fiataljaival, s még egy évvel később is – infarktus után – biciklivel tekert Rét utcai otthonától a Széchenyi térig a Nagy Lajos gimnázium cserkészotthonába. Aki ismeri Pécs domborzati viszonyait, az tudja, mindez mit jelent.

1948-, 49-től az illegalitásban is továbbélő cserkészlet bátor vezetőjeként küzdött végig a „katakomba korszakot”. Erről szól „Sziklatábor” című Arató Miklóssal közösen írott kötete, mely a Márton Áron Kiadónál jelent meg 2006-ban. Kisebbségi cserkészkönyvek és dalos kötetek mellett legjelentősebb műve a tanítványával, Kovács Attilával közösen írt 800 oldalas „Pécsi Concerto”, Fejezetek Pécs zenetörténetéből. (Alexandra 2011)

A pécsi Nagy Lajos és a Janus Pannonius gimnáziumban futott végig tanári munkássága. Sokat dolgozott az ifjúság zenei nevelése érdekében, órái rendkívül érdekesek voltak és sikeresen kedveltette meg diákjaival a kortárs zeneszerzőket, előadókat is. A Filharmónia ifjúsági hangversenyeit is úgy vezette, hogy a fiatalok élvezettel vettek részt a hangversenyeken.

Egyidejűleg számos kórust vezetett. Mi sem jellemzőbb, előfordult, hogy a keszthelyi Helikonra hat együttesel érkezett: a Nagy Lajos gimnázium vegyeskarával, férfikarával, zenekarával és Orff-zenekarával, a Janus gimnázium leánykarával és a Kereskedelmi Technikum vegyeskarával.

A magyarországi egyetlen Orff-zenekar úgy jött létre, hogy a zeneszerző a vele való levelezés nyomán ingyen küldte el az Orff-hangszereket. Ezek izgalmas kicsomagolásában magam is résztvettem. Játékosoknak a reál szakos diákokat nyerte meg a tanár úr. Ebben a ritmikus zenében ők is jól tudták érezni magukat. Sok együttest kellett jó műsorral ellátnia, ezek sohasem nélkülözték szíveskedéseiket, olykor a kuriózumokat. Ilyen volt például a Benjamin Brittenel való levélváltás nyomán neki küldött Missa brevis is. A szép darab a bemutató után el is terjedt Magyarországon. A Pécsbányatelepi Bányász Férfikar is hosszú időn át örömmel énekelt a keze alatt.

Nagy érdeme, hogy Kodály Zoltán segítségét kérve és kapva megalakulhatott a Janus gimnáziumban 1963-ban a zenei tagozat. Pár év múlva ez átkerült a Dobó gimnáziumba, mely hamarosan fölvette Kodály nevét. Ivasivka hű kívánt maradni a Nagy Lajos gimnáziumhoz, így a Kodály gimnázium Bartók Leánykarának Kertész Attila lett a karnagya, s a kórus elindult a hazai és európai sikerek útján.

Kodály elismerése a tanár úr iránt abban is megnyilvánult, hogy új, hatalmas kórusművének, a Mohácsnak bemutatását a fiatal karnagyra és kórusaira bízta. A Nagy Lajos fiúkara és a Janus friss zenetagozatának leányai hősies odaadással tanulták a nehéz művet, s a bemutató – a pécsi nyilvános főpróba után – 1965. május 28-án a keszthelyi Helikonon hangzott el Kodály és felesége jelenlétében. Az óriási sikert a Mester szavai tovább fokozták, elismeréssel szólt a pécsi

ifjúság nem mindennapi teljesítményéről.

Nyugdíjaztatása után Ivasivka Mátyás a Helikon örökös díszvendége lett. Egyben minden alkalommal rábízták – Bárdos után – a többszázfős diáksereg élén a Forr a világ vezénylését.

Pécs városában talán a második legnagyobb lemezgyűjtemény volt az övé. Minden látogatásom alkalmával fölött valami újdonságot, s ki kellett találnom, ki a szerző. Olykor sikerült.

Hasonlóan játékos zenedélutánokat tartott tanítványainak is a Janus gimnáziumban, de olykor a lakásán is.

A TIT és a Baranya megyei könyvtár keretében Baranya-szerte tartott zenei ismeretterjesztő előadásokat. Diákoknak vagy cserkészeknek írt szerzeményei – ezek jó része az illegalitásban született – igen kedveltek voltak... .

2014-ben szívritmus-zavar következtében beteg lett, ágyának esett és mostanáig fekvő odahaza felesége odaadó, szerető ápolásában – vakon, mivel gyorsan elhatalmasodott rajta a macula degeneráció is. Még elvitette magát az öregcsekész raj – melyet 89 óta vezetett – egyik összjövételére, meg egy régi osztályának találkozására is, ahol ismét megvillantotta híres emlékező tehetségét, meg humorát.

Kilenc évig nagy-nagy türelemmel viselte sorsát. Az egyre szűkebbé váló világot felesége közvetítette nagy szeretettel számára. Szilárd hitét az utolsó kenet erősítette. Szűk családi körben temették. De az engesztelő gyászmisén jelen volt a fél város a székes-egyházban.

Lélekben nagy ember távozott körünkől.

Tillai Aurél

HÚSZ ÉVES A CSILI NÉPDALKÖR

A pesterzsébeti Csili Népdalkör, a főváros 20. kerületi „aszfaltján” is mezei virágokat éltetve, 2004. óta teremti, ápolja mintaszerűen a „tisztá forrásból” merített népdalos hagyományokat. Szeghalmi Ágnes karnagy, ének-zene tanár vezetésével, a KÓTA-val együttműködve rendezik meg a rangos Pesterzsébeti Népzenei Találkozókat, minősítőket, szakmai továbbképzéseket. A kétszeres Aranypáva-díjas együttes a Kárpát-medencében, a világban kiemelkedő hírvivője a magyar népzeneének. Elhivatott munkásságukat a KÓTA elnöksége KÓTA-díjjal ismeri el.

2004-ben alakult a Csili Népdalkör 26 énekelni szerető és tudó asszonyból. A népdalkör alapítását és megalakulását Várhalmi András kultúrház igazgatónak és Szeghalmi Ágnes népdalkör vezetőnek köszönjük. Az elmúlt húsz évben népdalkörünk szinte az egyedül működő, elismert Népdalkör Budapesten.

A repertoárunkon csak tiszta forrásból, sokszor egyéni gyűjtésből származó népdalok, főként dalcsokokba szedve, és népballadák szerepelnek mind a mai napig. Kezdetben Észak Magyarországi dalokat énekelt a csoport, de fokozatosan Magyarország minden régiójából tanultunk dalokat. Mára mintegy 300 népdal képezi kincsestárunkat. Vezetőnk Szeghalmi Ágnes mindig törekszik

arra, hogy magas színvonalú anyagot magas színvonalon vigyünk az előadásokra. Célunk az, hogy ez a népdalkincs minél több emberhez eljusson. Ennek érdekében mindent megteszünk, hiszen zenei anyanyelvünket képviseljük itthon és a határainkon túl is. Mottóunk – a hagyományokat nemcsak megőrizni, de továbbadni is kell.

Ennek szellemében a 20 év alatt mintegy 300 fellépésen énekeltünk fővárosi és kerületi ünnepeken, kiállítás megnyitók, óvodákban, iskolákban, idősök otthonaiban, templomokban karácsonykor. Pl. az Pesterzsébeten megrendezésre kerülő Egyházzenei Hangversenyt évek óta mi nyitjuk meg, és idén sikeres műsort adhattunk a Kossuth téri állami ünnepeken.

Minden évben megrendezzük a Népzenei Fesztiválunkat, ahol az utóbbi években határon túli együtteseknek is lehetőséget adtunk a bemutatkozásra a magyarországi magyar és nemzetiségi csoportokon kívül. Ezen a rendezvényen nem-

csak egymás zenei értékeit ismerjük meg, de bemutatkozási lehetőséget adunk sokaknak, és kapcsolatokat is építhetünk.

Fontosnak tartjuk, hogy jó közösség alakuljon ki nálunk, a dalok tanulása és továbbadása egyben örömet is okozzon nekünk és közönségünknek. A régi énekes tagjaink visszajárnak az ünnepségeinkre és fellépéseinkre, örömmel emlékezve az együtt eltöltött évekre. Hogy érezzék összetartozásunkat „Tiszteletbeli Tag” Emléklappal ajándékoztuk meg őket.

Minden évben zenei „felkészítő” táborba megyünk, hogy csiszoljuk tudásunkat és készüljünk a következő feladatokra. És persze, hogy jól érezzük magunkat. A pandémia bezártsága is tanulásra ösztönzött minket. Találkozni ugyan nem tudtunk, de interneten megkaptuk a népdalokat, felénekelve és adott határidőre, megtanulva azokat telefonon egyenként felénekeljük vezetőnknek. Ezzel a módszerrel kihasználva az időt további 16 dallal bővítettük repertoárunkat.

Egy népdalkör számára is nagyon fontosak a sikerek, elismerések. A közönség szeretete mellett igyekeztünk szalmi elismeréseket is elérni. Rendszeresen részt veszünk meghirdetett versenyeken, ahol nagy örömeinkre rendre arany minősítést illetve Arany Páva díjakat, és Arany Páva Nagydíjat nyertünk. (pl. KÓTA, Vass Lajos Szövetség, Gerzanits Magdolna versenyeken). A múlt évben a Magyar Kultúra napján eddigi munkánk elismerésén KÓTA díjat kaptunk.

A mai világban nagyon fontos a személyes megjelenésen kívül a hangzó anyag terjesztése is. Pályáztunk a Csoóri Alapítványnál és segítségükkel CD-t készítettük 10 népdalcsoporttal, és a 2022 évi Népzenei találkozó részleges videó felvételeit, és a népdalkör régi és új fotóit tartalmazó DVD-t.

A jövőt illető terveink szerint folytatjuk az eddigi tevékenységünket, igyekszünk továbbfejlődni, több dalt tanulni. Új célunk a Vass Lajos szövetség szakmai nívódíjának legmagasabb foka. Folyamatosan új tagokat toborzunk.

Tóth Zsuzsanna

* * *

Szeghalmi Ágnes az általános iskolában illetve középiskolában Andor Ilona kórusában

találkozott Kodály Zoltánnal személyesen, ami meghatározta a népdal iránti szeretetét és ennek az élménynek a hatására, küldetésnek érezte annak tanítását és továbbadását.

1971-ben kérték fel először Gyöngyöspatán, ahol az általános iskolában éneket tanított – a televízióban akkoriban zajló „Vass Lajos Országos Népdaléneklési Verseny” hatására – a falu népdalkörének megalakítására. Gyöngyöspatán még abban az időben népviseletben jártak, így nem volt nehéz olyan lelkes tagokat találni, akik hozták magukkal a népviseletet. Az együttes kb. 40 tagot számlált, vegyesen férfiak és nők énekeltek azokat a palóc népdalokat, amiket otthon hallottak, tanultak. 10 éven át a legmagasabb elismeréseket kapták országos szinten és külföldön.

Gyöngyösoroszában szerettek volna szintén egy csoportot énekelni szerető asszonyokból, így megkeresték, hogy alakítson népdalkört és tanítson ott is. A helyi kórust sokan támogatták, így sok helyre eljutottak ország-szerte. Az elismerések itt sem maradtak el.

Párhuzamosan foglalkozott a két csoporttal, amikor a gyöngyösi IZZÓ gyárból keresték meg, segítsen kialakítani egy népdalokat éneklő csoportot. A városi gyárban nem voltak saját népdalok, így a környéken megtalálható dalokat kezdte el gyűjteni, hogy azokból állíthasson össze csokrokat.

A három együttes sokáig egymás mellett működött, amikor az élete úgy alakult, Budapestre költözött. Innen már nem tudta figyelemmel kísérni a csoportok életét, nem tudta irányítani, tanítani őket.

A KÓTÁ-ból keresték meg, hogy a Pataky Művelődési Házban működik egy Székely Népdalkör, akik vezető nélkül maradtak, jó lenne, ha segítene nekik. Ezt a csoportot később átvitte a Csili Művelődési Házba, ahol rengeteg segítséget kapott Várhalmi András igazgató úrtól.

Ezzel egyidőben Mogyoródon a Jakab Mihály Népdalkörnek is vezetőt kerestek. Természetesen a sikerek és elismerések nem maradtak el itthon és külföldön sem.

2003-tól a vecsési Balla Péter Népdalkör és citerazenekar munkáját is átvette, akikkel egészen Kínáig vitte a magyar népdalokat.

2004-ben pedig Budapesten, Erzsébeten megalakult a Csili Népdalkör, énekelni szerető asszonyokból, akik 2004. februárjában már 20 éve, hogy tanulják és éneklék a Kodály által összegyűjtött dalainkat, amiket átadni a következő generációnak az egyik legnemesebb feladataink közé tartozik.

Nagyon fontos számára, hogy a tanulás mellett jó közösséget is építsen! Ezért minden csoportjával rendszeresen járt népzenei táborokba, ahol a tanulás fárasztó munkája után, a pihenés és csapatépítés is helyet kapott. A közös kirándulások pedig felejthetetlen élményt adnak, akár belföldön, akár külföldön. Ezt a jól bevált gyakorlatot máig folytatja.

Az eltelt 52 év során rengeteg elismerést tudhat a magáénak. Minden csoportját magas szinten engedte el, adta át olyan kollégájának, aki folytatni tudta az elkezdett munkáját.

Rengeteg népdalcsozor összeállítása és megszámálhatatlan fellépés mutatja, hogy munkája mennyire sikeres. Számos elismerést kaptak csoportjai az arany minősítéseken, a rengeteg Aranypáva díjon át a sok Aranypáva nagydíjig. Minden csoportjával szervezett népzenei fesztiválok, Erzsébeten is 20 éven át, amik nagy sikert aratnak. A fesztiválok

alkalmat adnak, hogy minden meghívott együttes bemutathassa ének és táncstudását. Jó alkalom, hogy barátságokat kössenek a csoportok és tanulhassanak egymástól.

Az egész életútját átlengi az a mondat, amit mindig, mindenhol elmond: „A hagyományt, a népdalokat nem magunknak tartogatjuk, nem magunknak énekelünk, ezeket a kincseket tovább kell adni!”

Polyák Edit
igazgató

KARDOS PÁL EMLÉKHANGVERSENY SZEGEDEN 2024.03.23.

Negyvenhat év... sok?... kevés?... Relatív: a Föld életében, az emberiség történetében minimális, de egy ember számára már jelentősnek mondható. Ennyi év telt el Kardos Pál (1927-1978) Liszt Ferenc-díjas karnagy, pedagógus, előadóművész halála óta, akire a Szegedi Tudományegyetem Bartók Béla Művészeti Karán emlékeztek 2024. március 23-án.

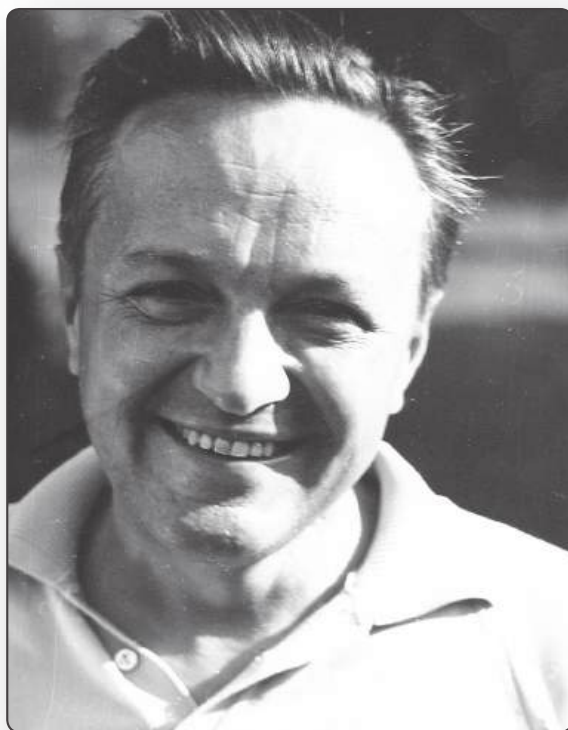
Ritka felemelő élményben részesült az, aki aktív vagy passzív résztvevőként jelen volt ezen az eseményen a Művészeti Kar gyönyörűen felújított épületének Fricsay Ferenc Hangversenyertermében a harmadik Bartók Béla Művészeti Napok részeként. Hogy mitől volt oly különleges ez a délután? Talán úgy lehetne legjobban megfogalmazni: a meghitt emlékezéstől. Kardos Pál özvegye, tanítványai, tisztelői, s nem utolsó sorban a kórusok, az UTÓDOK varázsolták elének a Mester szellemét. Ők azok, akik továbbviszik a fáklyát, s így nem alhat ki a láng!

Általános iskolás diákként egy alkalommal találkozhatam Kardos Pállal, amikor épp kóruspróbát tartott a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. Énektanárnőm (volt Kardos növendék!) jóvoltából személyesen is meggyőződhettem, hogy izzik a levegő a Tanár úr keze alatt, mintha egy varázsló bűvölte volna el a jelenlévő hallgatókat. Gyerek voltam, mégis maradandó élményt nyújtott az a pár óra.

1991-ben létrejött a Kardos Pál Alapítvány Szegeden, melynek elnöke 2019-ig Szőnyi Erzsébet professzorasszony volt. Az Alapítvány manapság is aktívan tevékenykedik: rendszeresen tartanak emlékhangversenyeket különböző városokban, kiadványokat jelentetnek meg, valamint nyári nemzetközi karvezető kurzusokat szerveznek. Ezt a tavaszi kórushangversenyt is az Alapítványnak és a Művészeti Karnak köszönhetjük.

Négy kórust kértek fel a szervezők: a Székesfehérvári Kodály Zoltán Iskola Gyermekkarát, a Szegedi Bartók Béla Nőikart, a Budapesti Psalterium Hungaricum Kórust és az Óbudai Árpád Gimnázium Kórusát. Mint utóbb kiderült, nem véletlenül!

A koncertet a Székesfehérvári Kodály Zoltán Iskola Gyermekkara (a fenti képen 2024. III. 23-i Emlékhangversenyen) nyitotta Tóth Péter Nemes Nagy Ágnes szövegére írt „Tavaszi felhők” ciklusának negyedik darabjával, a „Cifra palotá”-val. Bárdos Lajos manapság egyre ritkábban hallható „Aranyszárnyú angyal”-át

Kodály Zoltán kórusműve, a „Hajnövesztő” követte. Műsorukat Karai József Rossa Ernő szövegére komponált Tavasz dalával zárták, melyet Szabó Anikó kísért zongorán. Vezényelt: Nyárs Annamária. A félszáz (!) felső tagozatos diák telt hangzását, a művek differenciált, kotta nélküli előadását, feltétlen meg kell említeni.

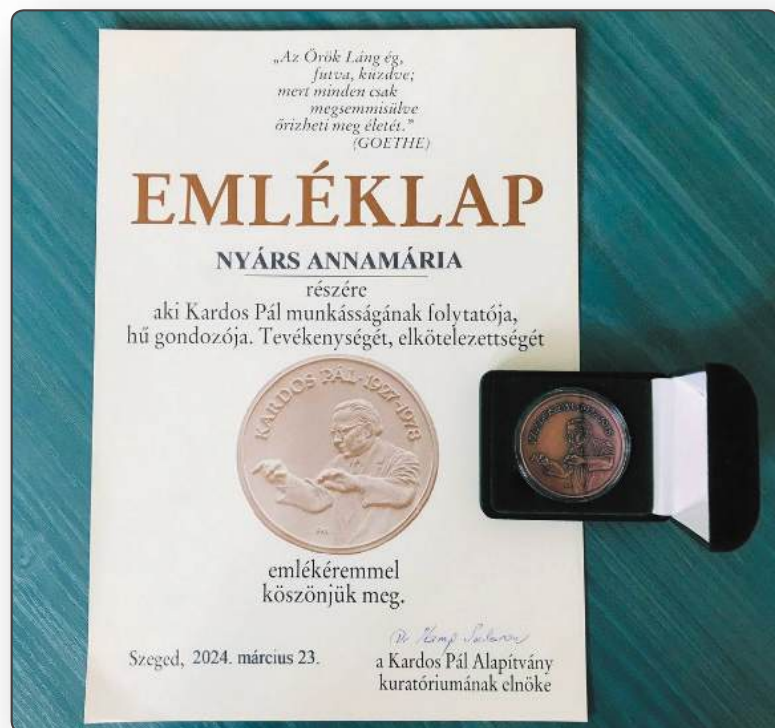
A dunántúli kórust a szegedi Bartók Béla Nőikar követte Valkai Dávid vezényletével. Programjukon egyházi művek szerepeltek: Kodály Zoltán 150. genfi zsoltára, Bárdos Lajos „Szent Imre herceg” kezdetű egyházi népéneke, Eva Ugalde (baszk kortárs szerző) Miserere tétele és Kocsár Miklós „Sub tuum praesidium” egyzeneműkara. Igen differenciáltan kidolgozott interpretációt hallhattunk: a tiszta intonáció, a telt hangzás, a tökéletes szövegmondás mellett a zenei értelmezés kapott nagy hangsúlyt. A szekundúrlódás, s annak oldása, a fontos szólam(ok) kiemelése, a dinamika, a fokozások, s az aszimmetrikus hangsúlyok mind a kifejezést szolgálták. Leírhatatlan hatást váltott ki az általuk megszólaltatott „Könyörög érettünk!”

Harmadikként a budapesti Psalterium Hungaricum Kórus mutatkozott be – szintén szakrális műsorral. Giovanni Pierluigi da Palestrina két motettáját (Sicut cervus desiderat / Sitivit anima mea), Horváth Márton Levente O vos omnes, Gárdonyi Zoltán Az Úr az én pásztorem kezdetű kórusát, valamint Mike Ádám a 42. genfi zsoltár szövegére készült művét adták elő. A reneszánsz irodalom jellegzetes „folyondár szólamvezetése” uralta a motetták előadásmódját. Arany János karnagy vezényelte az ezt követő férfikarra komponált kortárs darabot is, amelynek szövege Jeremiás próféta 12. fejezetéből való. Gárdonyi Zoltán a 23. zsoltár szövegét dolgozta fel vegyeskari művében, amelyet Györffy Katalin dirigált.

Eredetileg orgonakísérettel készült Mike Ádám vegyeskari opusa 2022-ben, de most Ferenczyné Koós Anita zongorakísérettel énekelték Szenczi Molnár Albert eredeti dallamainak feldolgozását. Mondhatni, gyönyörűen szólalt meg a jellemzően négy szólamú modern feldolgozás Arany János keze alatt, akinek az ajánlás is szól.

A meghívott karok sorát az Óbudai Árpád Gimnázium Kórusa zárta Kúnné Kocsis Erzsébet vezényletével. Nemrég jöttek haza egy sikeres római egyházzenei kórusversenyről, ahol arany minősítést kaptak. Olaszországbeli programjukból válogattak: Kodály Zoltán János köszöntőjét, Adventi énekét, valamint Gömöri dalát adták elő, zárószámként pedig Karai József Ugrótáncát e sorok írójának zongorakísérettel. Feltétlen meg kell említeni, hogy nemcsak külföldi útjuk során énekelt nyolcvan középiskolás, s a diákok kb. egyharmada fiú! (Igazi példát mutatnak: manapság is be lehet vonni a tanuló ifjúságot az aktív éneklésbe, „csak” egy igazi mágus szükséges hozzá!) Szemmel látható volt, ahogy élvezték a művek előadását.

Az est ünnepi pillanatai következtek: az érmek, s az oklevelek átadása, amelyeket Kardos Pálné tanárnő nyújtott át. Szébellédi Valéria arany-, illetve Zöldi-Kovács János ezüstérmeket kapott. Laudációjukat Rozgonyi Éva tanárnő olvasta fel.

1970-ben középiskolásként kezdett énekelni a Bartók Vegyeskarban – ezüst

A következő kórustagok részesültek ki-tüntető éremben a Bartók Nőikarból:

Herédiné Szűcs Ildikó – bronz (1979 óta kórustag)
Kiss Gabriella – bronz
Popovicsné Molnár Andrea – ezüst
Dr. Baricz Zsoltné Tihanyi Magdolna néven

A március 23.-i hangverseny dirigensei:
Nyárs Annamária – bronz

Valkai Dávid – bronz
Kúnné Kocsis Erzsébet – ezüst
Arany János – arany

Pro Meritis emlékéremben részesült: Fara-gó Laura és Ordasi Péter, akiknek életútját ismét Rozgonyi Éva tanárnő méltatta.

A fantasztikus hangulatú emlékhangver-seny zárószámát Arany János dirigálta:

Megjelent a Parlando 2024/03. számában

(Kardos Pál Alapítvány, Szeged, 2021)

19

Erkel Ferenc Társaság Gyulán
2023. június 16-17.

